

В. Ф. Шинкарук

Білоконський Іван Петрович

БІЛОКОНСЬКИЙ Іван Петрович (25. 05(06. 06). 1855, Чернігів – 07. 02. 1931, Харків) – прозаїк, історик, громадський діяч ліберального напрямку. З походження дворянин. Після закінчення Черніг. гімназії працював нар. учителем (від 1873). Був вільним слухачем Київ. університету (1874, 1877–78). Як письменник-публіцист дебютував ст. «Борьба за существование в сфере народного образования» («Киевский телеграф», 1875). У 1876 в Києві окремим виданням вийшло його дит. оповідання «Оля». Від 1877 – в Одесі, відвідував Новорос. університет, співпрацював з ред. газет «Одесский вестник», «Голос», «Неделя», «Новости». В Одесі надрук. оповідання для дітей «Ванька Острожник» (1877). Підтримував зв'язки з народниками С. Южаковим, А. Желябовим та ін. Був чл. «Харків. товариства грамотності». 1879 виїхав за кордон, після повернення того ж року був заарешт. за зв'язок із народовольцями. 1880 Б. заслано до Сибіру, спочатку в Красноярськ, а потім до Мінусінська. На етапі познайомився з В. Короленком, листування з яким тривало майже 40 р. Перебуваючи на засланні, активно цікавився проблемами сибір. селянства й переселенців, захищав інтереси політ. в'язнів, досліджував реліг. сектантство (статті в газетах «Сибирь», «Сибирская газета», «Восточное обозрение»). Деякі актуал. публікації Б. вмістили газети «Отечественные записки» («Очерки тюремной жизни», 1881, № 10), «Дело» («Сектанты Минусинского округа», 1884, № 3). У 1886 повернувся із заслання, працював у Житомирі: ред. відділу г. «Волинь». Знову був заарешт. і висланий до Орла. Служив в Орлов. губ. земстві. 1889 – черговий арешт. Як небезпеч. держ. злочинець провів 8 місяців в одиноч. ув'язненні. Після звільнення переїхав до Курська, працював зав. зем. статистики. 1898 йому заборонили будь-яку зем. діяльність. Щоб домогтися справедливості, вирушив до С.-Петербургу. Співпрацював з ред. ж. «Сын Отечества». Добивався дозволу на поновлення

зем. діяльності. 1899–1902 – секр. Харків. губ. зем. управи. 1905 приєднався до партії конституц. демократів. 1905–06 – ред. г. «Волна» і «Будущее». Автор праць з історії земства, низки мемуар. і белетрист. творів; ред. і один з авторів 10-го тому «Народной энциклопедии научных и прикладных знаний» (Москва, 1912), присвяч. питанням нар. освіти в Росії. Був чл. зем. ліберал. руху, осн. рушієм якого вважав інтелігенцію. Після 1918 від громад. і літ. роботи відійшов.

Основні твори

По тюрьмам и этапам: Очерк тюремной жизни и путевые заметки от Москвы до Красноярска. Орел, 1887; Земство и сельско-хозяйственные школы. Чернигов, 1894; О мелкой земской единице. Х., 1903; Земское движение. Москва, 1914; Рассказы: В 4 т. С.-Петербург; Ростов-на-Дону, 1900–07; Дань времени. 2-е изд. Москва, 1928; В годы бесправия. Москва, 1930.

Рекомендована література

1. Письма В. Г. Короленко к И. П. Белоконскому, 1883–1921 гг. 1922;
2. Пирумова Н. М. Земская интеллигенция и ее роль в общественной борьбе до начала 20 в. 1986;
3. Русские писатели. 1900–1917: Биогр. слов. Т. 1. 1989 (усі – Москва).

Бібліографічний опис:

Білоконський Іван Петрович / В. Ф. Шинкарук// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-40812>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).